3-5 YAŞ ÇOCUĞU OLAN EBEVEYNLERİN EBEVEYNLİK STİLLERİ İLE EBEVEYNLİK ÖZ DÜZENLEME BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN PARENTING STYLES AND PARENTAL SELF-REGULATION SKILLS AMONG PARENTS OF CHILDREN AGED 3-5

Fatime ŞALLI İDARE, Ayşe Dilek ÖĞRETİR ÖZÇELİK

74

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
Yıl: 2026, Sayfa: 1-18
https://dergipark.org.tr/tr/pub/cusosbil

DOI: 10.35379/cusosbil.1678586

Geliş Received: **18.04.2025**
Kabul Accepted **21.08.2025**

3-5 YAŞ ÇOCUĞU OLAN EBEVEYNLERİN EBEVEYNLİK STİLLERİ İLE EBEVEYNLİK ÖZ DÜZENLEME BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN PARENTING STYLES AND PARENTAL SELF-REGULATION SKILLS AMONG PARENTS OF CHILDREN AGED 3-5

Fatime ŞALLI İDARE [1], Ayşe Dilek ÖĞRETİR ÖZÇELİK [2]

Anahtar Kelimeler:
Ebeveynlik Stilleri,
Ebeveynlik Öz Düzenlemesi,
Ebeveyn,
Anne Baba,
Okul Öncesi Dönem

Keywords:
Parenting styles,
Parental self-regulation,
Parent,
Mother and father,
Preschool period

ÖZ

Ebeveynlik stilleri, çocuğun duygusal, sosyal, bilişsel ve davranışsal gelişimini şekillendiren en önemli faktörlerden biridir. Ebeveynlerin çocuklarına karşı sergilediği disiplin anlayışı, ilgi, sıcaklık ile yönlendirme biçimi, çocuğun öz düzenleme, özgüven, akademik başarı ve sosyal ilişkiler gibi temel becerilerini doğrudan etkilemektedir. Çocukların sağlıklı gelişimini etkileyen diğer bir kritik faktör ise ebeveynlerin öz düzenleme becerileridir. Öz düzenleme becerileri yüksek olan ebeveynler, daha olumlu ebeveynlik uygulamaları sergileyerek çocuklarının sağlıklı gelişimine ve aile dinamiklerinin güçlenmesine katkıda bulunmaktadır. Bu çalışmanın temel amacı, 3-5 yaş çocuğu olan ebeveynlerin öz düzenleme becerileri ile ebeveynlik stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmada nicel araştırma deseninden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma, 314 ebeveynin katılımıyla gerçekleştirilmiş olup, veri toplama araçları olarak "Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini Değerlendirme Ölçeği" ve "Ebeveyn Olarak Ben: Ebeveynlik Öz Düzenleme Ölçeği" kullanılmıştır. Bulgular, ebeveyn öz düzenleme becerilerinin olumlu ebeveynlik stilleri ile pozitif yönde anlamlı, olumsuz ebeveynlik stilleri ile ise negatif yönde anlamlı bir ilişkiye sahip olduğunu ortaya koymuştur. Demografik değişkenlerden, ebeveyn yaşı ve çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna gitme durumunun ebeveynlik stilleri ve ebeveynlik öz düzenleme becerileri üzerinde etkili olduğu, bunun yanında ebeveynlerin eğitim düzeyi, sahip oldukları çocuk sayısı ve ekonomik durumlarının da ebeveynlik stilleri üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu bulunmuştur.

ABSTRACT

Parenting styles are among the most significant factors shaping children's emotional, social, cognitive, and behavioral development. The way parents exercise discipline, show affection and warmth, and guide their children directly influences their self-regulation skills, self-confidence, academic success, and social relationships. Another critical factor affecting children's healthy development is parents' self-regulation skills. Parents with higher self-regulation abilities tend to adopt more positive parenting practices, contributing to their children's well-being and strengthening family dynamics.

This study examines the relationship between self-regulation skills and parenting styles among parents of children aged 3-5. The study employed a quantitative research design using the relational survey model. Data were collected from 314 parents through two instruments:"Multidimensional Assessment of Parenting Scale" and the "Me as a Parent: Parenting Self-Regulation Scale." Findings revealed a significant positive relationship between parental self-regulation and positive parenting styles, while a negative relationship was observed with negative parenting styles. Additionally, parental age and children's preschool attendance influenced both parenting styles and parental self-regulation skills. Parents' education level, number of children, and economic status also had significant effects on parenting styles. These findings highlight the importance of self-regulation in shaping parenting behaviors and suggest that demographic factors contribute to variations in parenting approaches.

[1] Arş. Gör., fsalli@artvin.edu.tr, Artvin Çoruh Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, https://orcid.org/0000-0003-2348-4485

[2] Prof. Dr., dilekogretir@gmail.com, Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, https://orcid.org/0000-0002-6380-4757

Alıntılamak için/Cite as: Şallı İdare, F., Öğretir Özçelik, A. D.. (2026) 3-5 Yaş Çocuğu Olan Ebeveynlerin Ebeveynlik Stilleri İle Ebeveynlik Öz Düzenleme Becerileri Arasındaki İlişki, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, s. 1-18

GİRİŞ

Birçok kişi için ebeveynlik, gebelikten önce veya gebelik sırasında başlayan ve ömür boyu devam eden önemli bir yaşam evresidir. Bu evre sadece ebeveynleri değil çocuğu da hayatı boyunca etkileyebilecek öneme sahiptir. Çünkü ebeveynlik tek yönlü değil ebeveyn ve çocuğun karşılıklı etkileşim içinde olduğu dinamik bir süreçtir (Smith, 2010). Ebeveynlik yalnızca çocuğun fiziksel ihtiyaçlarını karşılamak değil, aynı zamanda onların duygusal, sosyal ve bilişsel gelişimlerini desteklemek için bir dizi davranışı ve tutumu içermektedir. Yapılan araştırmalar, ebeveynliğin niteliğinin çocuğun sağlık durumu, akademik başarı düzeyi ve sosyal ilişkileri üzerinde belirleyici bir rol oynadığını ortaya koymaktadır (Landry vd., 2003; Sanders ve Morawska, 2018). Çocuğun gelişimi, karmaşık bir ilişki sisteminin içinde şekillenmektedir ve bu ilişkiler arasında en etkili olanı çocuğun ebeveyni ile olan ilişkisidir (Frosch vd., 2021). Ebeveynlerin çocuklarıyla kurdukları etkileşim, onların gelişim süreçlerine yön verirken, ebeveynlik stilleri bu etkileşimde belirleyici bir rol oynamaktadır.

Ebeveynlik stilleri, ebeveynlerin çocuklarını yetiştirme sürecinde benimsedikleri çeşitli yaklaşımlar ile uyguladıkları yöntemleri kapsayan geniş kapsamlı bir kavramdır (Joseph & John, 2008). Bu kavram, ebeveynlerin bilinçli tercihlerinin yanı sıra, belirli durumlarda sergiledikleri sözsüz ifadeleri de içermektedir (Talib vd., 2011). Ebeveyn tutumları ve ebeveyn stilleri birbirine yakın kavramlar olmasına rağmen aralarında fark vardır. Ebeveyn tutumları; bireyin çocuk yetiştirmeye yönelik duygu, düşünce ve eğilimlerini yansıtan, doğrudan gözlemlenemeyen yapılar olarak tanımlanmakta ve genellikle ebeveyn inançlarına dayalı olarak gelişmektedir. Buna karşın ebeveynlik stilleri, bu tutumların davranışsal düzeydeki yansımaları olup, ebeveynin çocukla kurduğu ilişkide sergilediği tutarlı davranış örüntülerini ifade etmektedir (Canter, 2000). Örneğin ebeveyn çocuğun her koşulda kurala uyması gerektiğini düşünüyorsa (tutum), otoriter ebeveynliği (stil) benimseme ihtimali artmaktadır. Bu tanımlardan hareketle ebeveynin çocuğa karşı benimsediği tutumların, onun hangi ebeveynlik stiline yakın olacağını belirlediği söylenebilir. Ancak alanyazında bu iki kavram birbirine karıştırılmakta ve birçok araştırmacı bu kavramlar arasında net bir ayrım yapmadığından, araştırmalarda birbirlerinin yerine sıklıkla kullanılmaktadırlar (Tekin, 2022). Ebeveynlik stillerine ilişkin erken dönem araştırmalar (Symonds, 1939; Baldwin, 1948; Schaefer, 1959) ebeveynlerin çocuklarına yönelik duyarlılık düzeylerini, kontrol mekanizmalarını, kabul edici veya reddedici tutumlarını inceleyerek çeşitli boyutları ele almıştır (Akt. Spera, 2005). Bu alandaki öncü isimlerden biri olan Schaefer (1959; 1965), ebeveynlik davranışlarını sistematik bir çerçevede sınıflandırarak analiz eden ilk araştırmacılardan biridir. Schaefer (1959), ebeveynlik tarzlarını açıklamak amacıyla dairesel (circumplex) bir model geliştirerek, ebeveynlik yaklaşımlarını iki temel boyutta değerlendirmiştir: "Sevgi-Düşmanlık" ve "Özerklik-Kontrol." Bu modele göre sevgi-düşmanlık boyutu ebeveynin çocuğuna gösterdiği ilgi ve duygusal desteğin derecesini ifade ederken, özerklik-kontrol boyutu ebeveynin çocuğun bağımsızlık kazanmasına izin verme veya ebeveyn tarafından kontrol edilme derecesini ifade etmektedir. Başlangıçta iki boyutlu olarak öne sürdüğü dairesel modeli sonraki çalışmasında 3 boyutlu olarak yeniden düzenlemiştir ve boyutlarının isimlerini değiştirmiştir (Schaefer, 1965). Yeni modelde sevgiye karşı düşmanlık boyutu yerine "Kabul Reddetme" etiketinin, özerkliğe karşı kontrol boyutu yerine "Psikolojik Özerkliğe karşı Psikolojik Kontrol" etiketinin daha uygun olacağını belirtmiştir. Üçüncü boyut olarak da "Katı Kontrole karşı Gevşek Kontrol" boyutunu eklemiştir. Bu sınıflandırmalar temel alınarak, Baumrind (1966; 1967) yetkin, otoriter ve hoşgörülü ebeveynlik olmak üzere 3 ebeveynlik stili tanımlamıştır. Maccoby ve Martin (1983), bu tipolojiyi geliştirerek dördüncü bir kategori eklemiş ve ilgisiz/ihmalkâr ebeveynlik stilini tanımlamıştır (Spera, 2005; Talib vd., 2011). Ebeveynlik stilleri üzerine yapılan bu çalışmalar çocukların sosyal, duygusal ve akademik gelişimi üzerindeki etkileri anlamada önemli bir çerçeve sunmuş ve ebeveyn-çocuk ilişkileri üzerine yürütülen araştırmalara yön vermiştir (Akt. Sommer, 2010). Alanyazında ebeveynlik stillerini etkileyen faktörler ebeveynlere ilişkin ve çocuklara ilişkin olmak üzere iki kategoride ele alınmaktadır. Ebeveynlere ilişkin olarak ebeveynin ruh sağlığı, kişisel özellikleri, ebeveynlik stres düzeyleri, çocukluk döneminde yaşanan travmalar, bağlanma stilleri, evlilik doyumları, algılanan ebeveynlik stili gibi faktörler, çocuklara ilişkin olarak ise çocuğun

mizacı, gelişimsel durumu gibi faktörler karşımıza çıkmaktadır (Akt. Vafaeenejad vd., 2019).

Ebeveyn öz düzenlemesi, ebeveynlerin duygularını, davranışlarını, düşüncelerini ve dikkatlerini bilinçli bir şekilde kontrol ederek ebeveynlik rollerini etkin bir biçimde yerine getirmelerine olanak tanıyan temel bir beceri olarak tanımlanmaktadır. Bu beceri, ebeveynlerin hem içsel dengeyi korumasına hem de çocuklarının ihtiyaçlarına duyarlı ve uyumlu bir şekilde yanıt vermelerine katkı sağlamaktadır (Hamilton vd., 2014; Tellegen vd., 2022). Ebeveyn öz düzenlemesi, etkili ebeveynlik davranışlarının temelini oluşturan kritik bir beceridir. Bireysel, çevresel ve sosyal unsurlardan etkilenen bu süreç, ebeveynlerin stresli durumlarda sakin kalabilmelerini, olumlu disiplin yöntemlerini benimsemelerini ve çocuklarına uygun destek sağlamalarını mümkün kılmaktadır (Lunkenheimer vd., 2023). Öz düzenleme, aynı zamanda çocukların sağlıklı yaşam alışkanlıklarının teşvik edilmesinde de önemli bir rol oynamaktadır. Sağlıklı beslenme, uyku düzeni ve oyun aktiviteleri gibi rutinlerin sürdürülebilirliği, ebeveynlerin bu becerileri ile doğrudan ilişkilendirilmektedir (Callejas vd., 2021). Bu kapsamda çocukların sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimlerini destekleyen yapıların ve rutinlerin oluşturulmasında etkili olduğu görülmektedir. Ebeveyn öz-düzenleme kapasitesi, olumlu ebeveynlik uygulamalarını destekleyerek çocukların gelişimini etkilemekte, davranışlarını yönlendirmeyi kolaylaştırmakta ve çocukların öz-düzenleme becerilerini geliştirmelerine katkı sağlamaktadır (Sanders & Mazzucchelli, 2013).

Ebeveynlik stilleri ve ebeveyn öz düzenlemesi kavramlarının tanım ve kapsamları göz önüne alındığında bu iki kavram arasındaki ilişkinin ortaya konulmasının ebeveynlerin çocuklarına yönelik tutum ve davranışlarını nasıl şekillendirdiğini anlamak açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Alanyazında, ebeveynlik stilleri ve ebeveyn öz düzenlemesinin çocuk gelişimi üzerindeki etkilerini inceleyen çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalar kapsamında, ebeveynlik stillerinin çocukların duygu düzenleme ve öz düzenleme becerileri (Yılmaz, 2020; Tekin, 2022), ego sağlamlıkları (Önder vd., 2018) ve sosyal becerileri (Altay & Güre, 2012) üzerindeki etkileri ele alınmıştır. Demokratik ebeveynlik stilinin çocukların öz düzenleme becerilerini olumlu yönde desteklediği; buna karşılık otoriter ve aşırı koruyucu stillerin bu becerileri olumsuz etkilediği bulunmuştur (Tekin, 2022). Özellikle aşırı koruyucu ebeveyn tutumunun çocukların kontrol boyutunda öz düzenleme becerilerini zayıflattığı belirlenmiştir (Yılmaz, 2020). Başka bir çalışmada otoriter ebeveynlik stili çocukların ego sağlamlığı üzerinde anlamlı ve ters yönlü bir etkiye sahip olduğu (Önder, vd., 2018), demokratik anne ve babaya sahip çocukların, anneleri tarafından değerlendirilen olumlu sosyal davranış puanlarının, izin verici ebeveynlerin çocuklarına göre daha yüksek olduğu (Altay & Güre, 2012) belirlenmiştir. Bu araştırmaların sonuçları, ebeveynlik stillerinin çocukların öz düzenleme ve duygusal gelişimi üzerinde belirleyici bir role sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak, ebeveyn öz düzenlemesinin ebeveynlik stili ile doğrudan ilişkisini inceleyen çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bunun yanında son yıllarda hem yetişkinlerin hem de çocukların öz-düzenleme becerilerine odaklanan araştırmalarda artış gözlemlenmektedir. Ancak bu araştırmaların yaygın olarak ebeveynlerin bireysel öz-düzenlemeleri üzerine yapıldığı, ebeveynlik bağlamında öz-düzenleme sürecini ele alan araştırmaların daha sınırlı olduğu dikkat çekmektedir (Yılmaz-Bursa & Kunt-Bayramoğlu, 2024). Bu durum, ebeveyn öz düzenleme becerilerinin ebeveynlik davranışları ile nasıl ilişkilendiğini anlamaya yönelik daha fazla araştırmaya olan ihtiyacı ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, mevcut araştırmada kullanılacak ölçme aracının, ebeveynlerin öz düzenleme becerilerini ebeveynlik rolleri çerçevesinde değerlendiren bir ölçek olması nedeniyle, alanyazındaki bu boşluğu dolduracağı öngörülmektedir. Buna ek olarak ebeveynlik stillerini ölçme amacıyla kullanılan ölçeğin yine alanyazında ağırlıklı olarak Baumrind'in tipolojisini temel alarak geliştirilen ölçeklerden farklı olarak, doğrudan Schaefer'in iki boyutlu ebeveynlik modeline dayanan, Baumrind'in modeline ise dolaylı olarak atıfta bulunan ve daha detaylı ve ölçülebilir bir değerlendirme sunmak amacıyla çok boyutlu bir ölçek olarak geliştirilen bir ölçme aracının kullanılması bakımından da farklı bir çerçeve sunacağı düşünülmektedir.

Bu kapsamda bu çalışmada 3-5 yaş çocuğu olan ebeveynlerin öz düzenleme becerileri ile ebeveynlik stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

- Ebeveynlerin ebeveynlik stilleri ve öz düzenleme becerileri hangi düzeydedir?
- Ebeveynlik stilleri ve ebeveyn öz düzenlemesinin arasında bir ilişki var mıdır?
- Ebeveynlik stilleri ve ebeveyn öz düzenlemesinin demografik bilgilerine (ebeveyn yaşı, eğitim düzeyi, aylık gelir, sahip olunan çocuk sayısı, çocuğun okul öncesi kurumuna gitme durumu, yaşı ve cinsiyeti) göre değişimi nedir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

3-5 yaş çocuğu olan ebeveynlerin öz düzenleme becerileri ile ebeveynlik stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesini amaçlayan bu araştırmada nicel araştırma deseninden biri olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modelleri, iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkinin varlığını ve derecesini belirlemeyi hedefleyen araştırma modelleridir (Karasar, 2012).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 3-5 yaş çocuğu olan ebeveynler oluşturmaktadır. Bu evrenden basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılarak örneklem seçilmiştir. Basit seçkisiz örnekleme yönteminde örnekleme dahil edilecek her birimin seçilme olasılığı eşittir (Büyüköztürk vd., 2016). Ebeveynlere daha kolay ulaşabilmek amacıyla veriler çevrimiçi anket yoluyla toplanmıştır. Araştırmaya gönüllü katılan 314 ebeveyn bu çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Tablo 1'de katılımcıların demografik bilgileri yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Kişisel Bilgiler	Gruplar	n	%
Ebeveyn Yaşı	18-25	13	4,1
	26-30	80	25,5
	31-35	123	39,2
	36-40	65	20,7
	41 ve üzeri	33	10,5
Anne Eğitim Düzeyi	İlköğretim	82	26,1
	Ortaöğretim	107	34,1
	Ön lisans ve üstü	125	39,8
Baba Eğitim Düzeyi	İlköğretim	84	26,8
	Ortaöğretim	129	41,1
	Ön lisans ve üstü	101	32,2
Aylık Gelir	10.000-20.000 TL	32	10,2
	20.001-40.000 TL	132	42,0
	40.001-60.000 TL	88	28,0
	60.001 TL ve üzeri	62	19,7
Sahip Olunan Çocuk Sayısı	1	78	24,8
	2	151	48,1
	3 ve üzeri	85	27,1
Çocuğun Okul Öncesi Kurumuna Gitme Durumu	Evet	182	58,0
	Hayır	132	42,0
Çocuğun Yaşı	3 yaş	105	33,4
	4 yaş	104	33,1
	5 yaş	105	33,4
Çocuğun Cinsiyeti	Kız	143	45,5
	Erkek	168	53,5

Veri Toplama Araçları

Araştırmaya katılan ebeveynlerin ebeveynlik stillerini saptamak amacıyla "Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini Değerlendirme Ölçeği", ebeveynlik öz düzenleme becerilerini ölçmek amacıyla "Ebeveyn Olarak Ben: Ebeveynlik Öz Düzenleme Ölçeği" kullanılmıştır. Ebeveynlerin demografik bilgilerinin elde edilebilmesi için "Demografik Bilgi Formu" kullanılmıştır. Ölçeklerle ilgili detaylı bilgiler aşağıda yer almaktadır:

Demografik bilgi formu: Araştırmacının hazırlamış olduğu bu form anne/baba eğitim düzeyi, yaşı, aylık geliri, çocuk sayısı, çocuğun yaşı, cinsiyeti gibi soruları içermektedir.

Çok boyutlu ebeveynlik stillerini değerlendirme ölçeği: Bu ölçek Parent ve Forehand (2017) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, ebeveynlik uygulamalarını klinik ve araştırma ortamlarında daha kapsamlı, güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmeyi amaçlayan çok boyutlu bir değerlendirme aracıdır. 34 maddeli bu ölçek "Kapsamlı Olumlu Ebeveynlik (Proaktif Ebeveynlik, Olumlu Pekiştirme, Destekleyici Yaklaşım, Samimi İlişki)" ve "Kapsamlı Olumsuz Ebeveynlik (Düşmanlık, Düşük Kontrol, Fiziksel Kontrol)" olmak üzere iki boyut ve yedi alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması ve geçerlik-güvenirlik çalışmalarını Karababa (2019) gerçekleştirmiştir . Türk kültürüne uyarlama çalışmasında, ölçeğin geçerlik ve güvenirlik analizleri 866 ebeveyn ile yapılmıştır. Madde faktör yüklerinin .46 ile .83 arasında değiştiği belirlenmiştir. Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları ölçeğin alt boyutları için .77 ile .87 arasında değişmektedir.

Ebeveyn Olarak Ben Ölçeği: Ölçek Hamilton, Matthews ve Crawford (2015) tarafından geliştirmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması ve geçerlik-güvenirlik çalışmaları; 0-1 yaş çocuğu olan ebeveynler için Yılmaz-Bursa (2022) tarafından yapılmıştır. 2-6 yaş çocuğu olan ebeveynler için geçerlik güvenirlik çalışması Yılmaz-Bursa ve Kunt-Bayramoğlu (2024) tarafından gerçekleştirmiştir . 16 madde ve dört alt boyuttan (öz yeterlilik, kişisel etkililik, öz yönetim ve öz yetkinlik) oluşan ölçeğin 0-1 yaş çocuğu olan ebeveyn grubunda iç tutarlılığı için Cronbach alfa değeri .814 olarak bulunmuştur (Yılmaz-Bursa, 2022). 2-6 yaş çocuğu olan ebeveynler için uygulanabilirliğinin ölçüldüğü çalışmada ölçeğin cronbach alfa değeri 0,853 olarak hesaplanmış ve ölçeğin 2-6 yaş çocuğu olan ebeveynlere uygulanabilir olduğu bulunmuştur (Yılmaz-Bursa & Kunt- Bayramoğlu, 2024).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Ölçekler uygulanmadan önce araştırmacının bağlı bulunduğu kurumun etik kuruluna başvuru yapılmış ve gerekli izinler (13.02.2025 tarihli ve 168404 sayılı yazı) alınmıştır. Veriler çevrimiçi anket (Google Forms) yoluyla internet ortamında toplanmıştır. Ölçekler araştırmacı tarafından dijital ortama aktarılmış ve bağlantı linki alınmıştır. Sonrasında paylaşım sitelerinde paylaşılmış ve gönüllü 314 ebeveyn ölçekleri doldurarak araştırmanın verilerini oluşturmuştur. Ebeveynlerin cevaplarından oluşan veriler SPSS programına aktarılmış ve öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır. Verilerin normal dağılım göstermediği saptanmıştır. Bu sebeple analizde non-parametrik istatistik yöntemleri kullanılmıştır. Bu kapsamda ebeveynlik stilleri ve ebeveynlerin öz düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin belirlenebilmesi için Spearman Korelasyon analizi kullanılmıştır. Son alt amaç olan ebeveynlik öz düzenleme becerileri ve ebeveynlik stillerinin demografik bilgilerde yer alan değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini ortaya çıkarmak amacıyla uygun olan non-parametrik testler kullanılmıştır. Çocuğun cinsiyeti, okul öncesi kurumuna gidip gitmeme durumu gibi iki gruplu değişkenler için Mann Whitney U Testi, çocuğun yaşı, ebeveynin yaşı, ebeveynin eğitim düzeyi, sahip olunan çocuk sayısı, ailenin aylık geliri gibi 3 ve daha fazla grup içeren değişkenler için Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır.

ARAŞTIRMA BULGULARI

Ebeveynlerin ebeveynlik öz düzenleme becerileri ölçeği ve ebeveynlik stilleri ölçeğinden aldıkları puanlar Tablo 2'de yer almaktadır. Ebeveynlik stilleri ölçeğinden alınan puan "kapsamlı olumlu ebeveynlik" ve "kapsamlı olumsuz ebeveynlik" boyutlarına göre hesaplanmıştır. Ebeveynlerin ebeveynlik öz düzenleme becerileri ve ebeveynlik stilleri arasındaki ilişki Spearman Korelasyon analizi yapılarak ortaya konulmuştur. Tablo 3'te Spearman Korelasyonuna ilişkin bilgiler yer almaktadır. Ölçeklerin alt boyutları arasında korelasyon analizi tablo 4'te sunulmuştur. Ebeveynlerin ebeveynlik stilleri ve ebeveynlik öz düzenleme becerilerinin bazı değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin elde edilen bulgular Tablo 5-12 arasında sunulmuştur.

Tablo 2. Ebeveynlerin Öz Düzenleme Becerileri ve Ebeveynlik Stilleri

	n	Min.	Max.	Ort.	SS.
Ebeveynlik Öz Düzenleme	314	49,00	80,00	65,21	6,38
Kapsamlı Olumlu Ebeveynlik	314	51,00	80,00	72,22	6,40
Kapsamlı Olumsuz Ebeveynlik	314	19,00	72,00	37,83	9,41

Tablo 2'ye bakıldığında ebeveynlerin ebeveynlik öz düzenleme ölçeğinden aldıkları puan ortalamasının 65,21 olduğu görülmektedir. Ebeveynlik stilleri ölçeğinin kapsamlı olumlu ebeveynlik boyutundan alınan ortalama puan 72,22 kapsamlı olumsuz ebeveynlik boyutundan alınan ortalama puan 37,83 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 3. Ölçeklerin Toplam Puanlarına İlişkin Spearman Korelasyon Analizi

		Kapsamlı olumlu ebeveynlik	**Kapsamlı olumsuz ebeveynlik**
Ebeveynlik öz düzenleme	r	0,315**	-0,239**
	p	0,000	0,000
	n	314	314

* p<0,05
**p<0,01

Tablo 3'e bakıldığında ebeveynlerin ebeveynlik öz düzenleme becerileri ile ebeveynlik stillerinin kapsamlı olumlu ebeveynlik boyutu arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür (Spearman's rho= 0.315, p<0.01). Ebeveynlerin ebeveynlik öz düzenleme becerileri ile ebeveynlik stillerinin kapsamlı olumsuz ebeveynlik boyutu arasında ise negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Spearman's rho= -0.239, p<0.01). Bu ilişkilerin detaylı bir şekilde değerlendirilebilmesi için ölçeklerin alt boyutları arasında korelasyon analizi yapılmıştır (tablo 4).

Tablo 4. Ölçeklerin Alt Boyutları Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi Sonuçları

			Ebeveynlik öz düzenlemesi (alt boyutlar)			
			Öz Yeterlilik	Kişisel Etkililik	**Öz Yetkinlik**	**Öz Yönetim**
Ebeveynlik stilleri (alt boyutlar)	Düşmanlık	r	-0,153**	-0,202**	-0,092	-0,176**
		p	0,006	0,000	0,104	0,002
	Düşük Kontrol	r	-0,073	-0,252**	-0,071	-0,126*
		p	0,195	0,000	0,209	0,025
	Fiziksel Kontrol	r	-0,184**	-0,207**	-0,149**	-0,132*
		p	0,001	0,000	0,008	0,020
	Proaktif Ebeveynlik	r	0,124*	0,085	0,219**	0,255**
		p	0,028	0,134	0,000	0,000
	Olumlu Pekiştirme	r	0,213**	0,208**	0,289**	0,256**
		p	0,000	0,000	0,000	0,000
	Destekleyici Yaklaşım	r	0,178**	0,095	0,183**	0,280**
		p	0,002	0,094	0,001	0,000
	Samimi İlişki	r	0,250**	0,158**	0,387**	0,250**
		p	0,000	0,005	0,000	0,000

* p<0,05
**p<0,01

Tablo 4'e bakıldığında ebeveynlik öz düzenlemesinin öz yeterlilik alt boyutu ile ebeveynlik stillerinden düşük kontrol alt boyutu arasında (Spearman's rho= -0.073, p>0.05), ebeveynlik öz düzenlemesinin kişisel etkililik alt boyutu ile ebeveynlik stillerinin proaktif ebeveynlik (Spearman's rho= 0.085, p>0.05) ve destekleyici yaklaşım (Spearman's rho= 0,095, p>0.05) alt boyutları arasında, ebeveynlik öz düzenlemesinin öz yetkinlik alt boyutu ile ebeveynlik stillerinin düşmanlık (Spearman's rho= -0,092, p>0.05) ve düşük kontrol (Spearman's rho= -0,071, p>0.05) alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Bunların dışından kalan tüm alt boyutlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Tablo 5. Ebeveyn Yaşına Göre Ebeveynlerin Ebeveynlik Stilleri ve Ebeveynlik Öz Düzenleme Becerileri

	Ebeveyn yaşı	n	Sıra Ort.	χ^2	p
Ebeveynlik öz düzenleme	18-25	13	150,62	9,982	0,041*
	26-30	80	165,51		
	31-35	123	143,63		
	36-40	65	155,07		
	41 ve üzeri	33	197,27		
Kapsamlı olumlu ebeveynlik	18-25	13	100,35	11,435	0,022*
	26-30	80	150,75		
	31-35	123	158,04		
	36-40	65	156,92		
	41 ve üzeri	33	195,52		
Kapsamlı olumsuz ebeveynlik	18-25	13	182,73	2,764	0,598
	26-30	80	161,70		
	31-35	123	153,93		
	36-40	65	162,74		
	41 ve üzeri	33	140,35		

* p<0,05

Tablo 5 incelendiğinde ebeveynlik öz düzenleme becerileri ve ebeveynlik stillerinden kapsamlı olumlu ebeveynlik alt boyutuna göre ebeveyn yaşına göre anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür. Bu farkın hangi grubun lehine olduğunu tespit edebilmek için post-hoc testi (Mann Whitney U testi) yapılmıştır. İkili Mann Whitney U karşılaştırmalarının sonuçlarına göre hem ebeveynlik stillerinde hem de ebeveynlik öz düzenlemesinde 41 ve üzeri yaş aralığı lehine anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur (p<0,05).

Tablo 6. Anne Eğitim Düzeyine Göre Ebeveynlerin Ebeveynlik Stilleri ve Ebeveynlik Öz Düzenleme Becerileri

	Ebeveyn eğitim düzeyi	n	Sıra Ort.	χ^2	p
Ebeveynlik öz düzenleme	İlköğretim	82	152,60	0,451	0,798
	Ortaöğretim	107	161,52		
	Ön lisans ve üzeri	125	157,28		
Kapsamlı olumlu ebeveynlik	İlköğretim	82	137,16	6,681	0,035*
	Ortaöğretim	107	157,99		
	Ön lisans ve üzeri	125	170,42		
Kapsamlı olumsuz ebeveynlik	İlköğretim	82	194,72	29,752	0,000*
	Ortaöğretim	107	165,76		
	Ön lisans ve üzeri	125	126,01		

* p<0,05

Tablo 6 incelendiğinde ebeveynlik öz düzenleme becerileri açısından anne eğitim düzeyine göre anlamlı bir fark bulunmadığı, kapsamlı olumlu ebeveynlik ve kapsamlı olumsuz ebeveynlik açısından bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılığın hangi grubun lehine olduğunu tespit edebilmek için post-hoc testi (Mann Whitney U-Bonferroni düzeltilmiş) yapılmış ve bu farklılığın hem kapsamlı olumlu ebeveynlik hem de kapsamlı olumsuz ebeveynlik için ön lisans ve üzeri lehine olduğu bulunmuştur. Ön lisans ve üzeri mezunu ebeveynler, ilköğretim ve ortaöğretim mezunu ebeveynlere göre anlamlı şekilde daha yüksek olumlu ebeveynlik puanlarına ve daha düşük olumsuz ebeveynlik puanlarına sahiptir.

Tablo 7. Ailenin Gelir Düzeyine Göre Ebeveynlerin Ebeveynlik Stilleri ve Ebeveynlik Öz Düzenleme Becerileri

	Ailenin aylık gelir düzeyi	n	Sıra Ort.	χ^2	p
Ebeveynlik öz düzenleme	10.000-20.000 TL	32	144,06	6,988	0,072
	20.001-40.000 TL	132	144,70		
	40.001-60.000 TL	88	172,14		
	60.001 TL ve üzeri	62	170,90		
Kapsamlı olumlu ebeveynlik	10.000-20.000 TL	32	150,72	2,476	0,480
	20.001-40.000 TL	132	157,14		
	40.001-60.000 TL	88	149,97		
	60.001 TL ve üzeri	62	172,44		
Kapsamlı olumsuz ebeveynlik	10.000-20.000 TL	32	210,30	22,061	0,000*
	20.001-40.000 TL	132	166,73		
	40.001-60.000 TL	88	148,90		
	60.001 TL ve üzeri	62	122,81		

* p<0,05

Tablo 7 incelendiğinde ebeveynlik öz düzenleme becerileri ve kapsamlı olumlu ebeveynlik açısından ailenin gelir düzeyine göre anlamlı bir fark bulunmadığı, kapsamlı olumsuz ebeveynlik açısından bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılığın hangi grubun lehine olduğunu tespit edebilmek için post-hoc testi (Mann Whitney U-Bonferroni düzeltilmiş) yapılmış ve bu farklılığın 60.000 ve üzeri lehine olduğu bulunmuştur. Düşük gelirli gruptaki ebeveynlerin olumsuz ebeveynlik düzeyleri, orta gelirli ve yüksek gelirli gruba kıyasla daha yüksektir. Orta ve yüksek gelir grupları arasında belirgin bir fark bulunmamaktadır.

Tablo 8. Sahip Olunan Çocuk Sayısına Göre Ebeveynlerin Ebeveynlik Stilleri ve Ebeveynlik Öz Düzenleme Becerileri

	Sahip olunan çocuk sayısı	n	Sıra Ort.	χ^2	p
Ebeveynlik öz düzenleme	1	78	165,43	1,593	0,451
	2	151	158,83		
	3 ve üzeri	85	147,85		
Kapsamlı olumlu ebeveynlik	1	78	164,12	0,785	0,675
	2	151	157,44		
	3 ve üzeri	85	151,54		
Kapsamlı olumsuz ebeveynlik	1	78	121,39	16,537	0,000*
	2	151	168,08		
	3 ve üzeri	85	171,84		

* p<0,05

Tablo 8 incelendiğinde ebeveynlik öz düzenleme becerileri ve kapsamlı olumlu ebeveynlik açısından sahip olunan çocuk sayısına göre anlamlı bir fark bulunmadığı, kapsamlı olumsuz ebeveynlik açısından bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılığın hangi grubun lehine olduğunu tespit edebilmek için post-hoc testi (Mann Whitney U) yapılmış ve bu farklılığın ebeveynlerin tek çocuk sahibi olma lehine olduğu tespit edilmiştir. Tek çocuk sahibi olan ebeveynlerin ebeveynlik stilleri, 2 veya daha fazla çocuğu olan ebeveynlerden farklıdır.

Tablo 9. Çocuğun Okul Öncesi Kurumuna Gitme Durumuna Göre Ebeveynlerin Ebeveynlik Stilleri ve Ebeveynlik Öz Düzenleme Becerileri

	Çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna gitme durumu	n	Sıra Ort.	p
Ebeveynlik öz düzenleme	Evet	182	168,11	0,015*
	Hayır	132	142,88	
Kapsamlı olumlu ebeveynlik	Evet	182	171,73	0,001*
	Hayır	132	137,88	
Kapsamlı olumsuz ebeveynlik	Evet	182	150,27	0,097
	Hayır	132	167,47	

* p<0,05

Tablo 9 incelendiğinde kapsamlı olumsuz ebeveynlik açısından çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna gitme durumuna göre anlamlı bir fark bulunmadığı, ebeveynlik öz düzenleme becerileri ve kapsamlı olumlu ebeveynlik açısından bir farklılık olduğu görülmüştür.

Tablo 10. Çocuğun Yaşına Göre Ebeveynlerin Ebeveynlik Stilleri ve Ebeveynlik Öz Düzenleme Becerileri

	Çocuğun yaşı	n	Sıra Ort.	χ^2	p
Ebeveynlik öz düzenleme	3 yaş	105	148,75	1,669	0,434
	4 yaş	104	159,09		
	5 yaş	105	164,68		
Kapsamlı olumlu ebeveynlik	3 yaş	105	142,94	8,671	0,013*
	4 yaş	104	151,32		
	5 yaş	105	178,19		
Kapsamlı olumsuz ebeveynlik	3 yaş	105	148,81	1,521	0,467
	4 yaş	104	163,57		
	5 yaş	105	160,18		

* p<0,05

Tablo 10 incelendiğinde ebeveynlik öz düzenleme becerileri ve kapsamlı olumsuz ebeveynlik açısından çocuğun yaşına göre anlamlı bir fark bulunmadığı, kapsamlı olumlu ebeveynlik açısından bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılığın hangi grubun lehine olduğunu tespit edebilmek için post-hoc (Mann Whitney U) testi yapılmış ve bu farklılığın 5 yaş grubundaki çocukların lehine olduğu bulunmuştur. Çocuğun yaşı arttıkça ebeveynlerin olumlu ebeveynlik düzeyi değişmektedir. Özellikle 3 yaş grubundaki ebeveynler ile 5 yaş grubundaki ebeveynler arasında olumlu ebeveynlik düzeyi açısından anlamlı bir fark bulunmaktadır.

Tablo 11. Çocuğun Cinsiyetine Göre Ebeveynlerin Ebeveynlik Stilleri ve Ebeveynlik Öz Düzenleme Becerileri

	Çocuğun cinsiyeti	n	Sıra Ort.	p
Ebeveynlik öz düzenleme	Kız	143	160,34	0,431
	Erkek	168	152,30	
Kapsamlı olumlu ebeveynlik	Kız	143	157,32	0,811
	Erkek	168	154,88	
Kapsamlı olumsuz ebeveynlik	Kız	143	152,11	0,481
	Erkek	168	159,31	

Tablo 11 incelendiğinde Mann Whitney U testi sonucuna göre ebeveynlik öz düzenleme becerileri ve ebeveynlik stilleri açısından çocuğun cinsiyetine göre anlamlı bir fark bulunmadığı görülmüştür (p>0.05).

TARTIŞMA

Bu çalışmada, ebeveynlerin ebeveynlik stilleri ile ebeveynlik öz düzenleme becerileri arasındaki ilişki detaylı bir şekilde incelenmiş ve demografik değişkenlerle ilişkisi ortaya koyulmuştur. Ebeveynlerin öz düzenleme becerileri ile ebeveynlik stilleri arasında dikkate değer ilişkiler bulunduğunu gösteren bulgular bu bölümde tartışılmıştır.

Ölçeklerden alınan toplam puanlar incelendiğinde ebeveynlerin ebeveynlik stilleri ölçeğinden aldıkları puanlar değerlendirilmiştir. Ebeveynlik stilleri ölçeğinin kapsamlı olumlu ebeveynlik boyutundan en az 16 en fazla 80 puan, kapsamlı olumsuz ebeveynlik alt boyutundan en az 18 en fazla 90 puan alınabilmektedir. Boyutlardan alınan puanlar arttıkça, ölçülen özelliğin derecesi de yükselmektedir (Karababa, 2019). Ölçeklerden alınan puanlar incelendiğinde ebeveynlerin olumlu ebeveynlik boyutundan aldıkları ortalama puanın 72,22, olumsuz ebeveynlik boyutundan aldıkları ortalama puanın 37,83 olduğu görülmektedir. Olumlu ebeveynlik puanının yüksek, olumsuz ebeveynlik puanının ise nispeten daha düşük olması ebeveynlerin genel olarak çocuklarına daha olumlu bir ebeveynlik tarzı sergilediklerini düşündürmektedir. Bu bulguya benzer olarak Hogan vd. (2024) ebeveynler ve çocuklar ile yürüttükleri çalışmada ebeveynlerin genel olarak olumlu ebeveynlik davranışlarının daha yüksek düzeyde olduğunu ancak bazı ebeveynlerin olumsuz ebeveynlik uygulamalarını da benimsediğini bulmuşlardır. Ebeveynlik öz düzenleme ölçeğinden en az 18 en fazla 80 puan alınabilmektedir. Bu çalışmada ebeveynlerin aldıkları ortalama puan 65,21 olarak hesaplanmıştır. 3-5 yaş arası çocuğa sahip ebeveynlerin toplam puanı 58 ve altındaysa, bu durum ebeveynlik rolüne ilişkin öz düzenleme algısının ortalamanın altında olduğunu göstermektedir. Mevcut çalışmada elde edilen ortalamanın ise ebeveynlerin duygularını ve davranışlarını düzenleme konusunda iyi düzeyde olduğunu gösterdiği belirtilmektedir (Yılmaz-Bursa, Kunt-Bayramoğlu, 2024). Bu bulgu alanyazındaki çalışmalar ile paralellik göstermektedir. Benzer şekilde Yılmaz-Bursa ve Kunt-Bayramoğlu (2024) tarafından yurtiçinde yapılan çalışmada 2-6 yaş çocukların

ebeveynlerinin ebeveynlik öz düzenleme ölçeğinden aldıkları puan 65,16 olarak bulunmuştur.

Ebeveynlerin ebeveynlik stilleri ile ebeveynlik öz düzenleme becerileri arasındaki ilişki incelendiğinde ebeveyn öz düzenleme becerilerinin olumlu ebeveynlik stilleriyle pozitif yönde anlamlı, olumsuz ebeveynlik stilleriyle negatif yönde anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu bulunmuştur. Bu bulgudan hareketle öz düzenleme becerileri arttıkça ebeveynlerin olumlu ebeveynlik uygulamalarının arttığı, olumsuz ebeveynlik uygulamalarının ise azaldığı söylenebilir. Bu sonuçlar önceki araştırmalarla paralellik göstermektedir ve ebeveynlerin kendi duygu ve davranışlarını düzenleyebilme kapasitelerinin çocuklarına karşı sergiledikleri ebeveynlik davranışlarını doğrudan etkileyebileceğini düşündürmektedir. Alanyazında öz düzenleme becerileri yüksek olan ebeveynlerin çocuklarına karşı daha sıcak ve duyarlı yaklaştıklarını, daha destekleyici ve uyumlu bir ortam sağladıklarını belirten ayrıca bu durumun da çocukların öz düzenleme becerilerini geliştirdiğini gösteren çalışmalar mevcuttur (Karreman vd., 2008; Bariola vd., 2011).

Alt boyutlar arasındaki ilişkilere bakıldığında ise ebeveynlik öz düzenleme becerilerinden öz yeterlilik, öz yetkinlik, öz yönetim alt boyutlarının kapsamlı olumlu ebeveynlik boyutunun tüm alt boyutlarıyla pozitif yönde anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu göze çarpmaktadır. Etkili ebeveynlik öz düzenlemesinin ebeveynlerin ruh sağlığı ve davranışsal sonuçları üzerinde olumlu etkiler sağladığı (Hamilton vd., 2015) dikkate alındığında bu bulgu alanyazınla örtüşmektedir. Buna paralel olarak kapsamlı olumsuz ebeveynlik boyutu ile ebeveynlik öz düzenlemesi arasındaki ilişki değerlendirildiğinde, alt boyutlar arasındaki ilişkilerin tamamının olmasa da büyük çoğunluğunun negatif yönde anlamlı olması da beklendik bir bulgudur. Glatz ve Trifan (2019) çalışmalarında öz-yeterlik düzeyi düşük olan ebeveynlerin daha az tutarlı, daha katı veya gevşek ebeveynlik uygulamalarına yönelebildiklerini bildirmektedir. Ancak mevcut çalışmada ebeveynlik öz düzenlemesinin öz yeterlik alt boyutu ile olumsuz ebeveynlik stillerinin düşük kontrol alt boyutu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bu farklılığın örneklem yapısından veya kullanılan ölçme araçlarından kaynaklanıyor olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca, ebeveyn öz yeterliği farklı kültürlerde farklı sonuçlar göstermektedir (Bubic vd., 2021; Mata ve Pauen, 2023). Veriler farklı kültürel bağlamlarda toplanmıştır, bu da sonuçların farklı kültürel ortamlara genellenebilirliğini sınırlayabilir.

Demografik değişkenlere göre bulgular incelendiğinde ebeveynlik öz düzenleme becerilerinin ve ebeveynlik stillerinden kapsamlı olumlu ebeveynlik boyutunun ebeveyn yaşına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur. Genel bir yorum olarak 41 yaş ve üzeri ebeveynlerin kapsamlı olumlu ebeveynlik stilleri ve öz düzenleme becerileri açısından ortalama olarak daha fazla puana sahip oldukları söylenebilir. Alanyazında öz düzenleme ile yaş arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalara bakıldığında farklı sonuçlar elde edildiği göze çarpmaktadır. Bazı çalışmalarda öz düzenleme becerilerinin yaşa göre arttığı belirtilirken (Orgeta, 2009; Hagler vd., 2016; Bettschart vd., 2021), bazı çalışmalar ise öz düzenleme becerilerinin yaşa göre doğrudan artmadığını ancak kullanılan öz düzenleme stratejilerinin daha bilinçli ve seçici hale geldiğini vurgulamaktadır (Mikkelsen vd., 2023). Yılmaz-Bursa ve Aksoy (2023) yurtiçinde yaptıkları çalışmada ise öz düzenleme becerilerinin genç yaştaki ebeveynlerde daha fazla olduğunu belirtmişlerdir. Yaşın getirdiği deneyim ve öğrenme sürecinin öz düzenleme becerilerini geliştirebileceği düşünüldüğünde mevcut çalışmada elde edilen bulgu beklendik bir sonuç olarak değerlendirilebilir. Ebeveynlik stilleri ebeveyn yaşı açısından ele alındığında alanyazındaki çalışmalarda yaş arttıkça ebeveynlerin daha sıcak, duyarlı ve destekleyici olma eğiliminde olduğu bulunmuştur. Yapılan çalışmalar anne yaşı arttıkça çocukların ihtiyaçlarını daha iyi anladıklarını ve daha sıcak bir ebeveynlik tarzı benimsediklerini (Kim vd., 2018) ve ebeveynlerin yaşı arttıkça çocuk bakımına daha fazla zaman ayırdıklarını ve ebeveyn rolünden daha fazla tatmin olduklarını belirtmiştir (Ragozin vd., 1982). Mevcut çalışma ebeveynlik stilleri açısından alanyazın ile paralellik göstermektedir.

Anne eğitim düzeyi değişkenine göre ebeveynlik öz düzenleme becerileri ve ebeveynlik stilleri incelendiğinde kapsamlı olumlu ebeveynlik ve kapsamlı olumsuz ebeveynlik boyutuna göre anlamlı bir farklılık

bulunmuştur. Bu farklılığın ön lisans ve üzeri lehine olduğu tespit edilmiştir. Annelerin eğitim düzeylerinin arttıkça olumlu ebeveynlik puanlarının arttığı ve olumsuz ebeveynlik puanlarının düştüğü görülmüştür. Bu bulgudan hareketle daha düşük eğitim seviyesine sahip ebeveynlerin (ilköğretim ve ortaöğretim), daha yüksek eğitim seviyesine sahip ebeveynlere (ön lisans ve üzeri) kıyasla daha fazla olumsuz ebeveynlik ve daha az olumlu ebeveynlik uyguladığı söylenebilir. Eğitim seviyesinin olumlu ebeveynlik davranışlarını önemli ölçüde artırdığını gösteren çalışmalar (Kim vd., 2018) mevcuttur. Bunun yanında daha düşük eğitim seviyesine sahip ebeveynlerin, çocuklarına karşı daha sert ve geri çekilen ebeveynlik uygulamalarına daha yatkın oldukları (Vreeland vd., 2019), daha az bilgilendirici ve açıklayıcı ebeveynlik uygulamaları sergileyebildikleri ve daha fazla cezalandırıcı yaklaşım gösterebildikleri (September vd., 2016) bulunmuştur. Bu sonuçlar mevcut araştırmayı desteklemektedir.

Ebeveyn gelir düzeyi değişkenine göre ebeveynlik öz düzenleme becerileri ve ebeveynlik stilleri incelendiğinde sadece kapsamlı olumsuz ebeveynlik açısından bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılığın yüksek gelir grubu lehine olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu düşük gelire sahip ebeveynlerin (10.000-20.000 TL), daha yüksek gelir gruplarına kıyasla daha fazla olumsuz ebeveynlik sergiledikleri, gelir seviyesi arttıkça olumsuz ebeveynlik düzeyinde azalma eğiliminin olduğu şeklinde yorumlanmıştır. Ebeveynlik öz düzenlemesi ile gelir düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmaması Yılmaz-Bursa ve Kunt-Bayramoğlu (2024) tarafından yapılan çalışmanın sonucuyla benzerlik göstermektedir. Sanders, Turner, ve Metzler (2019) ekonomik zorlukların ebeveynlerin stres seviyesini artırarak öz-düzenleme kapasitelerini düşürebildiğini vurgulamaktadır. Ebeveynlik stilleri açısından değerlendirildiğinde ekonomik stres, aile içinde gerginlik yaratarak ebeveynlik davranışlarını olumsuz etkileyebilmektedir (Mak vd., 2020). Daha düşük gelir seviyesine sahip ebeveynler, psikolojik stresin etkisiyle daha fazla otoriter ve sert ebeveynlik uygulamalarına yönelebilmektedirler (Vreeland vd., 2019). Benzer şekilde 3-6 yaş arası çocukları olan düşük gelirli ebeveynlerle yapılan bir çalışmada, yoksulluğun ebeveyn-çocuk ilişkileri, ebeveyn stresi ve ebeveynlik uygulamaları üzerindeki etkileri incelenmiş ve düşük gelirli ebeveynlerinin, zorluklar nedeniyle daha fazla stres yaşadıkları ve bu durumun sert ebeveynlik uygulamalarını artırarak ebeveyn-çocuk ilişkilerini olumsuz etkilediği bulunmuştur (Ho vd., 2022). Bu çalışmalar mevcut çalışmada elde edilen olumsuz ebeveynlik ile gelir düzeyi arasındaki anlamlı ilişkiyi gösteren bulguyu desteklemektedir.

Sahip olunan çocuk sayısı değişkenine göre ebeveynlik öz düzenleme becerileri ve ebeveynlik stilleri incelendiğinde sadece kapsamlı olumsuz ebeveynlik açısından bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılığın tek çocuk sahibi olan ebeveynlerin lehine olduğu tespit edilmiştir. Ölçeklerden alınan puanlar incelendiğinde tek çocuk sahibi olan ebeveynlerin, birden fazla çocuğu olan ebeveynlerden farklı ebeveynlik yaklaşımları sergiledikleri ancak çocuk sayısı 2 ve üzeri olduğunda, ebeveynlik stilleri arasında belirgin farkların azaldığı özellikle 1 çocuğu olan ebeveynlerin, çok çocuk sahibi olan ebeveynlere kıyasla daha farklı bir ebeveynlik tarzı sergileme eğiliminde olduğu söylenebilir. Alidosti, Dehghani, Babaei-Heydarabadi, ve Tavassoli (2016) çalışmalarında çocuk sayısının ebeveynlik stilleri üzerinde önemli bir etkisi olduğunu ve çok çocuklu ailelerde daha disiplinli ebeveynlik uygulamalarının yaygın olduğunu ortaya koymuşlardır. Benzer şekilde çocukların kardeş sayısının arttıkça ebeveynlerin tutumlarında cezalandırma ve baskı ve disiplinin arttığı belirtilmektedir (Azkeskin vd., 2013). Bu durumun altında yatan sebep Özyürek ve Tezel-Şahin (2005) tarafından çocuk sayısının atmasının ebeveynlerin sabrını azaltması olarak gösterilmiştir. Ebeveynlik öz düzenlemesi açısından bakıldığında alanyazında farklı görüşler olduğu görülmüştür. Çocuk sayısı arttıkça ebeveynlerin öz yeterlilik seviyelerinin azaldığını belirten çalışmaların yanında, çocuk sayısının önemli bir fark oluşturmadığını gösteren çalışmalar da vardır (Hong ve Liu, 2019; Fang, vd., 2021). Mevcut çalışmada ebeveynlik öz düzenleme becerileri ile çocuk sayısı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ancak Yılmaz-Bursa ve Kunt-Bayramoğlu (2024) tek çocuğa sahip olma lehine ebeveyn öz düzenleme becerilerinde anlamlı bir fark bulmuşlardır.

Çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna gitme durumuna göre ebeveynlik öz düzenleme becerileri ve ebeveynlik

stilleri incelendiğinde ebeveynlik öz düzenleme becerileri ve kapsamlı olumlu ebeveynlik açısından bir farklılık olduğu görülmüştür. Van Holland De Graaf, Hoogenboom, De Roos, ve Bucx (2018) ebeveynlerin çocuk bakım kurumları, oyun grupları ve okullardan aldıkları desteğin ebeveynlik davranışlarıyla ilişkili olduğunu tespit ettikleri çalışmalarında okul ve çocuk bakım merkezlerinden alınan desteğin ebeveynlik davranışlarını olumlu yönde etkileyebileceğini vurgulamaktadırlar. Bu çalışmanın mevcut araştırmanın bulgusunu destekleyici olabileceği düşünülmektedir. Bu bulguya dair yapılacak bir diğer çıkarım şu olabilir: öz düzenleme becerilerinin kendi duygularını, düşüncelerini ve davranışlarını yönetme kapasitesi olduğu göz önüne alındığında öz düzenleme becerileri yüksek ebeveynler, çocuklarının kreşteki deneyimlerini düzenli olarak takip eder ve sorunları çözmeye yönelik daha yapıcı stratejiler kullanabilirken, öz düzenleme becerileri düşük ebeveynler, çocuklarının kreşe uyum sürecinde daha fazla zorlanabilir ve problem çözmek yerine kreşten vazgeçme eğiliminde olabilirler.

Çocuğun yaşı değişkenine göre ebeveynlik öz düzenleme becerileri ve ebeveynlik stilleri incelendiğinde sadece kapsamlı olumlu ebeveynlik açısından bir farklılık olduğu ($p<0.05$) görülmüştür. Bu farklılığın 5 yaş grubundaki çocukların lehine olduğu bulunmuştur.

Çocuğun yaşı arttıkça ebeveynlerin olumlu ebeveynlik düzeyi değişmektedir. Bu durum, çocuğun gelişimsel ihtiyaçlarına bağlı olarak ebeveynlerin daha destekleyici ve bilinçli bir yaklaşım benimsediğini düşündürmektedir. Arslan ve Öğretir-Özçelik (2020) çalışmalarında çocuğun yaşı ile genel olarak olumsuz ebeveynlik stili ile ilişkili olan otoriter, aşırı koruyucu ve ilgisiz-tutarsız ebeveynlik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını, genel olarak olumlu ebeveynlik stili ile ilişkili olan demokratik ebeveynlik açısından 3 yaş lehine anlamlı bir fark bulmuşlardır. Bülbül ve Akkaynak (2021) ise okul öncesi ebeveynlerin demokratik, aşırı koruyucu ve izin verici tutumlarında çocukların yaşına bağlı bir farklılık bulamazken, 48-60 aylık çocukları olan ebeveynlerin, 61-72 aylık çocukları olan ebeveynlere kıyasla daha otoriter bir tutum sergilediğini tespit etmişlerdir. Görüldüğü gibi alanyazında ebeveyn tutumlarının çocuğun yaşına göre değerlendirildiği çalışmalarda farklı sonuçlar elde edilebilmektedir. Farklı çalışmaların farklı sonuçlara ulaşmasının, ebeveynliğin dinamik bir süreç olmasından, kültürel faktörlerden ve kullanılan araştırma yöntemlerinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Çocuğun yaşı ile ebeveynlik öz düzenlemesinin arasında anlamlı bir farklılık olmaması alanyazınla paralellik gösteren beklendik bir sonuçtur. Yılmaz-Bursa ve Kunt-Bayramoğlu'nun (2024) çalışmalarında ebeveynlik öz düzenlemesi ile çocuk yaşı arasında anlamlı bir fark bulunamamış, benzer şekilde Fang vd. (2021) öz düzenlemenin bir alt boyutu olan öz yeterlik ile çocuk yaşının arasında anlamlı bir fark olmadığını vurgulamışlardır.

Çocuğun cinsiyetine göre ebeveynlik öz düzenleme becerileri ve ebeveynlik stilleri incelendiğinde anlamlı bir fark bulunamamıştır. Benzer bir çalışmada ebeveyn davranışlarının çocuğun cinsiyetine göre değişmediği bulunmuştur (Van Holland De Graaf vd., 2018). Ebeveynlerin öz düzenleme becerileri ve bunun alt boyutu olan öz yeterliklerinin çocuğun cinsiyetine göre değişkenlik göstermediği yapılan çalışmalarla desteklenmektedir (Fang vd., 2021; Yılmaz-Bursa ve Kunt-Bayramoğlu, 2024).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın sonuçları ebeveynlerin ebeveynlik öz düzenleme becerilerinin ebeveynlik stillerinin kapsamlı olumlu ebeveynlik boyutuyla pozitif yönde, kapsamlı olumsuz ebeveynlik boyutu ile negatif yönde anlamlı ilişkiye sahip olduğunu göstermektedir. Öz düzenleme becerileri yüksek olan ebeveynler, daha fazla olumlu ebeveynlik sergilemekte ve olumsuz ebeveynlikten uzak durmaktadır. Özellikle ebeveyn yaşı ve çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna gitme durumu, ebeveynlerin öz düzenleme becerileri ve olumlu ebeveynlik düzeyleri ile ilişkilidir. Bunun yanında çocuğun yaşının ve anne eğitim düzeyinin de olumlu ebeveynlik stili üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Öte yandan olumsuz ebeveynlik tutumları, düşük öz düzenleme becerileriyle doğrudan ilişkilidir. Sahip olunan çocuk sayısı, ailenin gelir düzeyi ve yine annenin eğitim seviyesi de olumsuz ebeveynlik üzerinde etkisi olan değişkenler olarak saptanmıştır. Mevcut çalışmanın ebeveynlik

stilleri ve ebeveynlik öz düzenlemesi arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarması ve değişkenlerin etkisinin belirlenmesi açısından önemli olduğu ve alanyazına katkı sağladığı düşünülmektedir. Çalışmada elde edilen sonuçlardan hareketle birkaç öneride bulunulabilir;

- Öz düzenleme becerilerinin olumlu ebeveynlik üzerindeki etkisi göz önünde bulundurularak, ebeveynlerin öz düzenleme becerilerini geliştirmeye yönelik eğitim programları düzenlenebilir. Özellikle olumlu ebeveynlik tutumlarının gelişmesi için öz düzenleme becerilerinin desteklenmesi ve ebeveynlerin çocuklarının gelişim süreçlerine duyarlı olmalarının teşvik edilmesi önemlidir.

- Bulgular, düşük gelirli ebeveynlerin daha yüksek düzeyde olumsuz ebeveynlik sergilediğini göstermektedir. Bu nedenle, düşük gelirli ailelere yönelik psikososyal destek hizmetleri, ebeveynlik beceri atölyeleri sağlanabilir veya mümkün olduğunca ekonomik yardım sunulabilir.

-Çok çocuklu ailelerde ebeveynlerin çocuklar arasındaki dengeyi sağlamakta zorlanabileceği göz önünde bulundurularak, çocuk sayısına göre ebeveynlik stratejilerini ele alan özel rehberlik programları sunulabilir. Benzer şekilde çocuk yaşının da etkisi olduğu düşünüldüğünde ebeveynler için yaşa uygun ebeveynlik stratejileri içeren rehberlik hizmetleri ve bilgilendirme programları faydalı olabilir.

-Çocuğun okul öncesi eğitime gitme durumu ebeveynlerin olumlu ebeveynlik ve öz düzenleme becerileri ile ilişkili olduğundan dolayı, ebeveynlerin çocuklarını erken yaşta okul öncesi eğitime yönlendirmeleri teşvik edilebilir.

Bu öneriler, ebeveynlerin öz düzenleme becerilerini destekleyerek daha olumlu ebeveynlik pratikleri geliştirmelerine ve çocuklarının sağlıklı gelişimine katkıda bulunmalarına yardımcı olabilir. Bundan sonra yapılacak çalışmaların nitel verilerle desteklenmesi nicel verileri açıklamada daha etkili olabilir. Gelecek araştırmalarda, ebeveyn öz düzenlemesi ile ebeveynlik stilleri arasındaki ilişkinin neden-sonuç ilişkisini belirlemek amacıyla boylamsal veya deneysel çalışmalar yapılabilir. Ayrıca, farklı sosyo-ekonomik ve kültürel gruplarda benzer araştırmalar yapılarak bulguların genellenebilirliği artırılabilir.

Sınırlılıklar

Verilerin çevrimiçi anket yoluyla toplanması, sadece internet erişimi olan ve dijital araçları kullanabilen bireylerin araştırmaya katılmasına olanak sağlamıştır. Bu durum örneklemin temsiliyetini sınırlayabilir. Araştırmanın diğer sınırlılığı araştırmada kullanılan veriler yalnızca katılımcıların öz bildirimine dayalı olmasıdır. Bu durum, algılanan ve gerçek davranışlar arasında fark olabileceğinden dolayı sınırlılık olarak kabul edilebilir.

KAYNAKLAR

Alidosti, M., Dehghani, S. L., Babaei-Heydarabadi, A., & Tavassoli, E. (2016). Comparison of parenting style in single child and multiple children families. *Iranian Journal of Health Sciences, 4*(2), 49–54.

Altay, F. B., & Güre, A. (2012). Okulöncesi kuruma (devlet-özel) devam eden çocukların sosyal yeterlik ve olumlu sosyal davranışları ile annelerinin ebeveynlik stilleri arasındaki ilişkiler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 12*(4), 2699–2718.

Arslan, H., & Öğretir-Özçelik, A. D. (2020). 3-5 yaş arası çocukların anne tutumlarının incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 1*(38), 18–30.

Azkeskin, K., Güven, G., Güral, M., & Sezer, T. (2013). Parenting styles parents with 5–6 year old children. *Journal of Educational and Instructional Studies in the World, 3*, 74–82.

Bariola, E., Gullone, E., & Hughes, E. K. (2011). Child and adolescent emotion regulation: The role of parental emotion regulation and expression. *Clinical Child and Family Psychology Review, 14*, 198–212.

Baumrind, D. (1966). Effects of authoritative parental control on child behavior. *Child Development, 37*(4), 887–907.

Baumrind, D. (1967). Child care practices anteceding three patterns of preschool behavior. *Genetic Psychology Monographs, 75*(1), 43–88.

Bettschart, M., Wolf, B. M., Herrmann, M., & Brandstätter, V. (2021). Age-related development of self-regulation: Evidence on stability and change in action orientation. *Journal of Research in Personality, 91*, 104063.

Bubic, A., Tošic, A., & Mišetic, I. (2021). The role of parental self-efficacy in explaining children's academic outcomes. *Center for Educational Policy Studies Journal, 11*(4), 189–212.

Bülbül, N., & Akkaynak, M. (2021). Okul öncesi eğitimine devam eden 48–72 aylık çocukların rekabet stilleri ile çocuklara yönelik ebeveyn tutumları arasındaki ilişki düzeyi. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi, 8*(1), 32–66.

Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Demirel, F., Karadeniz, Ş., & Çakmak, E. K. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (22. baskı). Pegem Akademi.

Callejas, E., Byrne, S., & Rodrigo, M. J. (2021). Parental self-regulation and the promotion of healthy routines in early childhood. *Journal of Child and Family Studies, 30*(7), 1791–1802.

Canter, K. A. (2000). *Determining the effects on parental attitudes and parenting styles towards child rearing after participation in a rural parenting program* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). West Virginia University, Morgantown, WV.

Fang, Y., Boelens, M., Windhorst, D. A., Raat, H., & van Grieken, A. (2021). Factors associated with parenting self-efficacy: A systematic review. *Journal of Advanced Nursing, 77*(6), 2641–2661.

Frosch, C. A., Schoppe-Sullivan, S. J., & O'Banion, D. D. (2021). Parenting and child development: A relational health perspective. *American Journal of Lifestyle Medicine, 15*(1), 45–59.

Glatz, T., & Trifan, T. A. (2019). Examination of parental self-efficacy and their beliefs about the outcomes of their parenting practices. *Journal of Family Issues, 40*(10), 1321–1345.

Hagler, M., Grych, J., Banyard, V., & Hamby, S. (2016). The ups and downs of self-regulation: Tracing the patterns of regulatory abilities from adolescence to middle adulthood in a rural sample. *Journal of Rural Mental Health, 40*(3–4), 164–177.

Hamilton, V. E., Matthews, J. M., & Crawford, S. B. (2014). Development and preliminary validation of a parenting self-regulation scale: "Me as a Parent". *Journal of Child and Family Studies, 23*(3), 413–424. https://doi.org/10.1007/s10826-014-0089-z

Ho, L. L. K., Li, W. H. C., Cheung, A. T., Luo, Y., Xia,

W., & Chung, J. O. K. (2022). Impact of poverty on parent–child relationships, parental stress, and parenting practices. *Frontiers in Public Health, 10*, 849408.

Hong, X., & Liu, Q. (2019). Parenting stress, social support and parenting self-efficacy in Chinese families: Does the number of children matter? *Early Child Development and Care, 191*(14), 2269–2280. https://doi.org/10.1080/03004430.2019.1702036

Hogan, C. M., Beckmann, E., Maron, M., Sutton, K., Highlander, A., Pielech, M., ... & Parent, J. (2024). The multidimensional assessment of parenting scale: Youth report form in inpatient and partial hospital settings. *medRxiv*, 2024–10.

Joseph, M. V., & John, J. (2008). Impact of parenting styles on child development. *Global Academic Society Journal: Social Science Insight, 1*(5), 16–25. ISSN 2029-0365.

Karababa, A. (2019). Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini Değerlendirme Ölçeği'nin (ÇESDÖ) (Ebeveyn Formu) Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 46*, 108–131. https://doi.org/10.9779/pauefd.439949

Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (23. baskı). Nobel Yayıncılık.

Karreman, A., Van Tuijl, C., Van Aken, M. A., & Deković, M. (2008). Parenting, coparenting, and effortful control in preschoolers. *Journal of Family Psychology, 22*(1), 30–40.

Kim, T. H., Connolly, J. A., Rotondi, M., & Tamim, H. (2018). Characteristics of positive-interaction parenting style among primiparous teenage, optimal age, and advanced age mothers in Canada. *BMC Pediatrics, 18*, Article 1.

Landry, S. H., Smith, K. E., & Swank, P. R. (2003). The importance of parenting during early childhood for school-age development. *Developmental Neuropsychology, 24*(2–3), 559–591.

Lunkenheimer, E., Sturge-Apple, M. L., & Kelm, M. R. (2023). The importance of parent self-regulation and parent–child coregulation in research on parental discipline. *Child Development Perspectives, 17*(1), 25–31. https://doi.org/10.1111/cdep.12470

Maccoby, E. E., & Martin, J. A. (1983). Socialization in the context of the family: Parent–child interaction. In P. H. Mussen (Series Ed.) & E. M. Hetherington (Vol. Ed.), *Handbook of child psychology: Vol. 4. Socialization, personality, and social development* (pp. xx–xx). Wiley.

Mak, M. C. K., Yin, L., Li, M., Cheung, R. Y. H., & Oon, P. T. (2020). The relation between parenting stress and child behavior problems: Negative parenting styles as mediator. *Journal of Child and Family Studies, 29*, 2993–3003.

Mata, C., & Pauen, S. (2023). The role of socio-cultural background and child age for parental regulation strategies and children's self-regulation: A comparison between Germany, Chile, and El Salvador. *Acta Psychologica, 234*, 103871.

Mikkelsen, M. B., O'Toole, M. S., Elkjær, E., & Mehlsen, M. (2023). The effect of age on emotion regulation patterns in daily life: Findings from an experience sampling study. *Scandinavian Journal of Psychology, 65*(2), 231–239.

Orgeta, V. (2009). Specificity of age differences in emotion regulation. *Aging and Mental Health, 13*(6), 818–826.

Önder, A., Dağal, A. B., & Bayındır, D. (2018). Okul öncesi dönem çocukların mizaç özellikleri ve annelerinin ebeveynlik stillerinin çocukların ego sağlamlık düzeyleri üzerindeki yordayıcı etkisi. *Eğitim ve Bilim, 43*(193), 243–258.

Özyürek, A., & Tezel-Şahin, F. (2005). 5 ve 6 yaş grubunda çocuğu olan ebeveynlerin tutumlarının incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25*(2), 19–34.

Parent, J., & Forehand, R. (2017). The multidimensional assessment of parenting scale (MAPS): Development and psychometric properties. *Journal of Child and Family Studies, 26*, 2136–2151.

Ragozin, A. S., Basham, R. B., Crnic, K. A., Greenberg, M. T.,

& Robinson, N. M. (1982). Effects of maternal age on parenting role. *Developmental Psychology, 18*(4), 627–634.

Sanders, M. R., & Mazzucchelli, T. G. (2013). The promotion of self-regulation through parenting interventions. *Clinical Child and Family Psychology Review, 16*, 1–17.

Sanders, M. R., & Morawska, A. (Eds.). (2018). *Handbook of parenting and child development across the lifespan*. Springer.

Sanders, M. R., Turner, K. M., & Metzler, C. W. (2019). Applying self-regulation principles in the delivery of parenting interventions. *Clinical Child and Family Psychology Review, 22*, 24–42.

Schaefer, E. S. (1959). A circumplex model for maternal behavior. *The Journal of Abnormal and Social Psychology, 59*(2), 226–235. https://doi.org/10.1037/h0041114

Schaefer, E. S. (1965). A configurational analysis of children's reports of parent behavior. *Journal of Consulting Psychology, 29*(6), 552–557. https://doi.org/10.1037/h0022702

September, S. J., Rich, E. G., & Roman, N. V. (2016). The role of parenting styles and socio-economic status in parents' knowledge of child development. *Early Child Development and Care, 186*(7), 1060–1078.

Smith, M. (2010). Good parenting: Making a difference. *Early Human Development, 86*(11), 689–693.

Sommer, K. L. (2010). *The relationship between parenting styles, parental reading involvement, child behavior outcomes, child classroom competence, and early childhood literacy* [Master's thesis, Oklahoma State University].

Spera, C. (2005). A review of the relationship among parenting practices, parenting styles, and adolescent school achievement. *Educational Psychology Review, 17*(2), 125–146.

Talib, J., Mohamad, Z., & Mamat, M. (2011). Effects of parenting style on children development. *World Journal of Social Sciences, 1*(2), 14–35.

Tekin, S. S. (2022). *Ebeveynlik stilleri ile 48–72 aylık çocukların duygu düzenleme becerileri ve öz düzenleme becerileri arasındaki ilişki* [Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi].

Tellegen, C. L., Ma, T., Day, J. J., Hodges, J., Panahi, B., & Sanders, M. R. (2022). Measurement properties for a scale assessing self-regulation in parents and parenting practitioners. *Journal of Child and Family Studies, 31*(7), 1736–1748. https://doi.org/10.1007/s10826-022-02307-z

Vafaeenejad, Z., Elyasi, F., Moosazadeh, M., & Shahhosseini, Z. (2019). Psychological factors contributing to parenting styles: A systematic review. *F1000Research, 7*, 906. https://doi.org/10.12688/f1000research.14978.2

Van Holland De Graaf, J., Hoogenboom, M., De Roos, S., & Bucx, F. (2018). Socio-demographic correlates of fathers' and mothers' parenting behaviors. *Journal of Child and Family Studies, 27*(7), 2315–2327. https://doi.org/10.1007/s10826-018-1059-7

Vreeland, A., Gruhn, M. A., Watson, K. H., Bettis, A. H., Compas, B. E., Forehand, R., & Sullivan, A. D. (2019). Parenting in context: Associations of parental depression and socioeconomic factors with parenting behaviors. *Journal of Child and Family Studies, 28*, 1124–1133.

Yılmaz, Y. (2020). *5-6 yaş grubu çocuklarının sahip oldukları öz düzenleme becerileri ile anne-baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi].

Yılmaz-Bursa, G. (2022). *Duyu temelli eğitim programının annelerin öz düzenlemeleri ve bebek bakım öz yeterlilikleri ile bebeklerinin gelişimine etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi].

Yılmaz-Bursa, G., & Aksoy, A. B. (2023). 0–1 yaş bebeği olan annelerin ebeveyn öz düzenleme yeterliliklerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi, 13*(1), 257–275. https://doi.org/10.23863/kalem.2023.258

Yılmaz-Bursa, G., & Kunt-Bayramoğlu, A. (2024). Reading beliefs and parental self-regulation skills of parents with preschool children. *Inonu University Journal of the Faculty of Education, 25*(3), 1367–1388. https://doi.org/10.17679/inuefd.1489348

Yazar Katkı Oranı

Araştırmacılar bu çalışmaya eşit oranda katkı sunmuşlardır. Araştırmacılar herhangi bir çıkar çatışması bildirmemiştir.

Etik Kurul Onayı

Bu çalışma, Artvin Çoruh Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun 13.01.2024 tarih, E-168404 sayılı kararına göre bilimsel araştırma ve yayın etiğine uygun görülmüştür.